

VAISENHUSIANERBLADET

UDGIVET AF FORENINGEN:

»DET GODE MINDE»

Nr. 2.

København, Februar 1906.

4. Aarg.

Det kgl. Vajsenhus

1720—1727.

(Fort.)

Denne Plan, som er saa udførlig og følger BARNET Dag og Nat fra Time til Time, viser i hvert Fald, hvorledes man havde tænkt sig, at Livet skulde forme sig inden for Stiftelsens Mure; hvorvidt denne Anvisning er bleven fulgt i Enkelthederne, forlyder der intet om. Paa et væsentligt Punkt er der dog snart sket en Afvigelse. Ved at gennemlæse Anordningen er det jo iøjnefaldende, at Børnene ikke blot var bundne paa Hænder og Fødder ved altid at være under Opsigt, men de synes jo tillige at være betragtede nærmest som Fanger, der aldrig maatte komme uden for Porten. Paa dette Punkt er der dog snart sket en Afvigelse, idet det senere hen hedder i en Skrivelse, at ingen maa gaa ud af Porten uden Forstanderens Tilladelse, men denne Tilladelse blev aabenbart givet i stor Udstrækning og det ikke blot til de Børn, der fungerede som Oppassere for Lærerne eller gik Økonomen til Haande. Om Søndagen efter Gudstjenesten kunde der ogsaa gives Tilladelse til Besøg hos Slægt og Venner, naar blot disse sørgede for at følge Børnene tilbage i rette Tid inden Aftensmaaltidet. En Betingelse for saadan Tilladelse var selvfølgelig, at ingen af Informatorerne havde nogen Klage at fremføre over Vedkommendes Flid og Opførsel i Ugens Løb. Men iøvrigt havde Børnene jo ikke megen Fritid til deres Raadighed ikke engang om Søndagen, der jo hengik med Gudstjeneste og Katekisering, hvilken sidstnævnte navnlig skulde konstatere, om Børnene havde fulgt Formiddagsprædikenen med Opmærksomhed.

Det er ikke mange Frihedstimer, Anordningen giver Børnene: een Time midt paa Dagen for Drengene til »Recreation paa det dertil anordnede Sted

og for Pigerne paa deres Værelser ligeledes under Opsyn«. En Del af den dem knapt tilmaalte Fritid om Onsdagen og Lørdagen maatte de desuden spendere paa Kæmmeconen, som tillige skulde to og vadske dem. Denne Proces, som det daglige Morgentoilette ikke kunde overflødiggøre, var nødvendig for at holde Børnene fri for Udslet (Fnat og Skab), som de havde bragt med sig ved deres Indlæggelse, og som Læger og Kæmmeconer her som andre Steder førte en ivrig, og ofte haabløs, Kamp imod. Naar Sundhedstilstanden alligevel i Vajsenhusets første 50 Aar var forholdsvis god og langt bedre end paa tilsvarende inden- og udenlandske Stiftelser, turde heri ligge et Bevis for, at man tidligt har foretaget visse Ændringer i denne Anordning og bl. a. har givet Børnene Anledning til at opholde sig i fri Luft, om ikke andre Steder saa i hvert Fald paa den store og sundtbeliggende Legeplads, der indrettedes efter Branden 1728, hvor Drengene arrangerede »Kapløben, Soldaterleg, smaa Skærmydsler, Springen over Toug, Tyrkisk Langboldt, kørte Hest o. s. v.«, medens »Vajsenpigerne dansede under Sang paa Gaarden, de større jævnlig paa Gangene«. Hertil kom, at der tidligt blev foranstaltet Udflugter mindst hver fjortende Dag en Eftermiddag med alle Børnene under Læreropsyn enten til Fælledeerne eller til Frederiksberg Have.

Foruden Præsten og Informatorerne skulde der for en aarlig Løn af 100 Rdl. ansættes en Læremoder

»som med Børnenes Information, saavidt den angaaer, hvilken forrettes af Informatorerne, sig intet »haver at befatte, men ellers beholder den øvrige Opsigt over Pige-Børnene (ligeledes som Informatorerne »over Dreng-Børnene) hvor ved hun enten alleene, eller »og med en Medplejerske tilseer, at de udi det Arbejde, »som Quinde-Kiønnet tilkommer, efter enhvers Nemme »og Alder bliver oplærte.«

Af andre Betjente var der 3 à 4 Tjenestepiger,

»som bruges i Kiøkkenet ved Tvæt og anden Tieneste, »saa og en Portner, en Arbejds-Karl og Bud, som kan »tiene til adskillig Opvartning, fornemmelig at efter- »forske de ubekjendte Børns Herkomst.«

»En Quinde, som til visse Tider skal indfinde sig, »for at eftersee og holde Børnene reenlige.«

Hvilken vigtig Opgave Læremoderen var tiltænkt kan alene ses af, at hendes Løn var dobbelt saa stor som Informatorenes, og der var foruden Forstanderen kun een til, der havde ligesaa stor en Løn, og det var Oeconomus. Ham hvilede jo ogsaa et stort Ansvar paa, han skulde jo ikke alene »spiise« Børnene, men samtlige Betiente, og er der noget Sted, hvor Madspørgsmaalet spiller en Hovedrolle, er det paa en Stiftelse, hvor man er nødt til at spise den Mad, der bydes. At Økonomen i den følgende Tid ofte havde en vanskelig Opgave at bestride, er naturligt nok, der har formodenlig været Fejl paa begge Sider, for Økonomen gjaldt det jo tillige om ikke blot at komme ud af det med de Penge, han fik ind, men tillige at drive sin Sparsommelighed paa en saa nænsom Maade, at han kunde lægge lidt op til eget Brug i Fremtiden, hvis han fik sin Afsked fra Stiftelsen. At der kunde komme Strid med Lærerne, laa jo ogsaa i den mærkelige Bestemmelse i hans Instruks, at han kunde anklage dem for Forstanderen; thi som det hedder:

»Oeconomus skal drage vedbørlig Omsorg upaakla- »gelig at spiise Børnene og Betienterne efter den »ordnede Spise-Taxt og den med hannem sluttede »Contract, saa og at have Opsigt med Kiøkken-Tøys og »behørig Huusgeraad, saa det ikke ilde medhandles, »men kan blive i sin vedbørlige og brugelige Stand, »og naar noget deraf med Tiden bliver forslidt og »ubrugeligt, og han seer og fornemmer, at nogen af »Betienterne ey gjør, hvad dennem tilkommer, da det »strax for Forstanderen at angive.«

For at »spiise« Børnene skulde han have 3 Mark 8 Skill. danske om Ugen for hvert Barn, hvilket for 100 Børn beregnes aarlig til 3033 Rdl. 2 Mk. og for enhver af Betienternes Kost skulde han have 4 Mk. 8 Sk. eller 468 Rdl. aarlig. »Betienterne« skulde nyde den samme Spise som Børnene. Informatorerne og Økonomen skulde spise sammen med Drengene, Læremoderen og hendes Piger med Pigebørnene for at have Tilsyn. Foruden Frokosten skulde Børnene hver Middag og Aften nyde »tvende vel- »tillavede og tilstrækkelige Retter Mad og forsvarlig Drikke« efter nedenstaaende Reglement, »men imel- »lem Maaltiderne gives dem intet«.

(Forts.)

Fondet til Opførelse af
»Det gode Minde«s eget Hjem

(Stiftet af Hr. Forstander Gandrup)

Kapitalen er nuKr. 1,296,50

Bidrag modtages fremdeles med Taknemmelighed af
BESTYRELSEN.

Nogle Betragtninger.

Hvorfor er der saa underligt stille paa de almindelige Mødeaftener i vor ellers saa rare Forening? Det er som Regel de samme 10—20 — for Resten meget trofaste Mennesker — der møder hver Gang; engang imellem isprængt et nyt Ansigt, som imidlertid ikke ganske finder det, han eller hun søger, og derfor ikke gentager sit Besøg, før maaske en Fest indbyder dertil. Foreningens Lokaler er dog rigtig pæne, og Restauration og Servering tilfredsstillende alle rimelige Fordringer; men der hviler desuagtet ligesom et Tryk over Mødeaftenerne. De iblandt de unge, der er musikalske eller sidder inde med andre smaa Talenter, lader absolut ikke Talentet glimre, tværtimod sidder de og smaasnakker i Krogene; om det er ondt eller godt om Næsten, faar man ikke at vide. Det kan vel næppe forlanges af det »vaghavende Bestyrelsesmedlem« (naar han da er der) at han skal være underholdende for Gæsterne; det er jo som Regel Forretningsfolk, der kan have meget andet at tænke paa. Bestyrelsen er jo ellers meget skikkelig. Jeg tror, Familien kommer for tidt sammen. Det gaar her ligesom med Skomageren og hans Kone, der evig og altid var sammen, de kunde hinanden udenad og gad til sidst ikke se hinanden. Det var sikkert meget bedre, om »Det gode Minde« kun havde Sammenkomst 1 eller 2 Gange om Maaneden; men den ene Gang skulde altid være i Forbindelse med en eller anden Festlighed. »Aftenen« skulde begynde Kl. 8 (eller senest Kl. 8½) med Koncert eller Oplesning, som varede 1 Times Tid; saa kunde der nydes nogle Forfriskninger, hvorefter maaske Foreningen gav Punch, det plejer jo altid at samle og sætte Stemningen op. Til Slut burde der være en lille Dans til Kl. 1.

En saadan Aften en Gang om Maaneden vilde absolut betyde mere for »Det gode Minde« end de nuværende Aftener, som vel nærmest er hæmmende for Foreningens Trivsel. At vi kan have det hyggeligt sammen, beviser Stiftelsesfesten forleden.

Den mulige anden Sammenkomst i Maaneden kunde saa faa Karakter af en Familieaften. For hvem der benytter Bibliotheket, kan det jo være rart nok, at der er Møde hver 14. Dag. Vort Blad er jo et godt Bindeled; derigennem kan der jo altid tilflyde Medlemmerne Meddelelser om Møders Afholdelse.

Som det for Øjeblikket er, er det absolut ikke opmuntrende hverken for Bestyrelse eller Medlemmer, og er det Tilfældet, hvad der yntes om, at

Bestyrelsen vil gaa af til den kommende Generalforsamling, fordi den ikke synes at finde nogen Støtte hos Medlemmerne, saa maa der findes paa noget, saafremt da Foreningen vedblivende vil være selskabelig ved Siden af at være filantropisk. Mon ikke en eller anden vil tage Spørgsmaalet op til Drøftelse; det var rart ogsaa at høre andre Medlemmers Mening om et saadant Forslag. *Vajse.*

VAISENHUSIANA.

Julefesten den 5. Januar havde ikke samlet saa mange Deltagere, som man kunde have ønsket; men desuagtet formede Aftenen sig dog paa sædvanlig festlig Maade, og de mødte Deltagere tilbragte en fornøjelig og festlig Aften i hverandres Selskab.

Da alle var samlede, gik man ind til det smukt pynkede Juletræ; her bød Formanden velkommen i en lille Tale, hvorefter man afsang nogle Julesalmer og Sange.

Derefter hødes Godter omkring, og Børnene legede omkring Juletræet, anførte af vor utrættelige Frode Christensen.

Da denne Del af Festen var afsluttet, samledes Bestyrelsen med Stiftelsens Beboere til en lille festlig Sammenkomst, hvortil de fleste af Deltagerne sluttede sig.

Her holdt Formanden en hjertelig Tale for Stiftelsen og dens Beboere og udbragte et Leve for disse, hvilket fandt varm Tilslutning.

Imidlertid havde Juleballet taget sin Begyndelse og fortsattes afbrudt af et Par Pavsers til Kl. 2.

Vore kære Venner, Hr. fhv. kgl. Skuespiller Kolling og Hustru, glædede os som sædvanlig med deres Nærværelse, og Hr. Kollings frodige Lune bidrog her som altid meget til at skabe den rette hyggelige og gemytlige Stemning.

Fredag den 26. Januar højtideligholdt Foreningen sin 48-aarige Stiftelsesfest under ret stor Tilslutning, idet henimod 50 Medlemmer havde givet Møde.

Aftenen indlededes med en lille Fællesspisning, hvor Formanden bød velkommen, hvorefter Deltagerne samledes ved Punchebordet.

Formanden holdt her en hjertelig Tale for Foreningen, dvælende ved alle dens rige og smukke Minder og udtalende Ønsket om, at Foreningen maatte gaa gode og lykkelige Tider i Møde, og at vi om to Aar maatte være i Stand til paa værdig Maade at fejre vor Jubilæumsfest til Gavn og Glæde for Foreningen og til Ære for Vajsenhuset, hvorfra vi er udgaaede.

Vor kære Ven, Hr. Kolling, som med sin Hustru glædede os med sin Nærværelse, bidrog baade ved Alvor og Skæmt til Aftenens festlige Forløb.

En morsom Sang ydede ogsaa et vigtigt Bidrag til, at den rette gemytlige Stemning kom op hos Deltagerne, ligesom flere Talere medvirkede til at sprede Fødselsdagsstemning over Sammenkomsten.

Da Punchen var Slut, morede Medlemmerne sig ved en lille Dans, og Klokken blev mange, inden den vellykkede Aften sluttede, og det er at haabe, at den maa danne et smukt Led i den Kæde af gode og skønne Minde, vi har om »D. g. M.«

Generalforsamling.

Den aarlige Generalforsamling afholdes **Fredag den 16. Februar Kl. 8^{1/2}** pr. i Foreningens Lokale (ikke som tidligere bekendtgjort den 23. Februar).

Dagsorden:

1. Formanden giver Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar.
2. Bestyrelsen fremlægger det reviderede Regnskab, og Decharge gives.
3. Valg af Bestyrelse og øvrige Funktionærer. (Efter Tur fratræder d'Hr. Sophus Jensen og Georg Mørch).
4. Foreningens Anliggender diskuteres.

Regnskabet er fremlagt til Eftersyn fra den 8. — 15. Februar hos Hr. Sophus Jensen, Købmagergade 32.

Formanden, Hr. F. Petersen, samt de efter Tur fratrædende Medbestyrere Herrerne Sophus Jensen og Georg Mørch modtager ikke Genvalg.

Da vigtige Sager foreligger, bedes Medlemmerne møde talrigt og saa betids, at Generalforsamlingen kan begynde præcis.

København, i Februar 1906.

BESTYRELSEN.

Aftenunderholdning.

Den til Torsdag den 1. Marts i Programmet ansatte Fastelavnsfest aflyses. I Stedet derfor tænkes foranstaltet en lille Aftenunderholdning Fredag den 2. Marts Kl. 9 i vore sædvanlige Lokaler.

BESTYRELSEN.

Læge Emil Hennings' Legat.

Den 28. Januar havde vi den Glæde at uddele Læge Emil Hennings Legat. Det vedtoges i Aar at uddele Legatet i 3 Portioner à 40 Kr., hvilke gaves til 3 ældre Vajsenhusianere, alle Medlemmer af Foreningen.

D'Herr Principalers og Pladssøgendes Opmærksomhed henledes paa, at Bladet, foreløbig, for saa vidt Pladsen tillader, gratis optager Avertissementer i begge Retninger.

Forekommende Mangler ved Bladets Tilsendelse bedes venligst paaklagede hos Postvæsenet i vedkommende Distrikt, da Redaktionen intet Ansvar kan have herfor.

Indmeldelse af nye Medlemmer modtages af Bestyrelsen. — Kontingent 50 Øre maanedlig for Medlemmer. — Bidragydende 4 Kr. aarlig.

Alle Forenings-Meddelelser sendes til Formanden, Hr. Fuldmægtig F. Petersen, Gl. Kongevej 137³, V.

Meddelelser til »Vajsenhusianerbladet« sendes enten til Formanden eller til Hr. *Johs. Madsen*, Bernstorffsvej 12B¹, V.

Vore Læsere anmodes — i egen Interesse — om at sørge for, at Bestyrelsen er i Besiddelse af deres nøjagtige Adresse, og om snarest at anmelde Flytning.

Vilh. Hansen & Co.

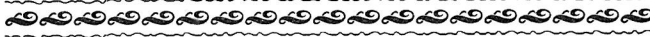
Materialhandel.

Tapet- og Farvehandel.

— Telefon 3017. —

30 Nørrebrogade 30.

København N.

Forlang overalt

Faaborg berømte Frugtvine
og Likører.

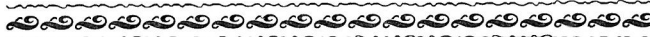
— De bedste! —

Dansk Vin- og Konserver Fabrik,

M. Rasmussen, Faaborg.

Kgl. Hof-Leverandør.

Aktieselskabet Nordisk Brandforsikring, KØBENHAVN

Garantikapital: 4 Millioner Kroner

overtager Brandforsikring og Indbrudsforsikring til billigste, faste Præmier og paa kulanteste Betingelser.

Hovedkontor: Rømersgade 3.

Angaaende Annoncer til Bladet bedes de ærede averterende henvende sig til Herr Malermester C. Søndebro, Frejsgade 5, 2. Sal. Telefon: Tagensvej 2.

Forretn. grundl. 1815.

Gaa til **Søren Justsen,**

Køhler & Frost's Eftflg,

— Pilestræde Nr. 46 —

og køb Dem et nyt **Uhr**

eller lad det gamle reparere.

Billige Priser.

Villiam Galleesen.

**Kokes
&
Briket
Import**

12. Ved Stranden 12.

Thorvald Bergs Eftf.

Indehaver: **SOPHUS JENSEN.**

Børnedragter.

Telefon 3740. Købmagergade 32. Telefon 3740.

Telefon 4131

Telefon 4131

ROLUND & Co.

— Bredgade 6, St. —

Møbeludsalg

Tegninger & Overslag leveres paa Anfordring

Værksted: Forchammersvej 23.

Støt vor Bagside!

Alle Slags Avertissementer og Bekendtgørelser er velkomne og tages til Følge af Foreningens Medlemmer.

Man bedes henvende sig til

C. Søndebro,

Frejsgade 5,
Telefon Tagensvej 2.

Nærværende Nr. er indleveret paa Posthuset den 5. Februar.